

MIKROHISTORIJA

Priredili
i uredili

Drago
Roksandić

Luka
Pejić

Marko
Jelenić

Samanta
Paronić

MIKROHISTORIJA

Pola stoljeća inovacija

Pruredili i uredili

Drago Roksandić

Luka Pejić

Marko Jelenić

Samanta Paronić

 FF press

Zagreb 2022.

ZAHVALE	7
MIKROHISTORIJA. POLA STOLJEĆA INOVACIJA: PREGOVOR IZBORU RADOVA	9
Drago Roksandić, Luka Pejić, Marko Jelenić i Samanta Paronić	
KRITIČKE REFLEKSIJE O MIKROHISTORIJI	
Mikroanaliza i socijalna historija	45
<i>Edoardo Grendi</i>	
Ime i pristup: neravnomjerna razmjena i historiografsko tržište	57
<i>Carlo Ginzburg i Carlo Poni</i>	
Mikroanaliza i konstrukcija socijalnog	65
<i>Jacques Revel</i>	
O historiji odozdo	75
<i>Eric Hobsbawm</i>	
Uvertira: nova historija, njezina prošlost i budućnost	87
<i>Peter Burke</i>	
O mikrohistoriji	105
<i>Giovanni Levi</i>	
Mikrohistorija: dvije ili tri stvari koje znam o njoj	121
<i>Carlo Ginzburg</i>	
<i>Je li malo lijepo? Mikrohistorija i historija svakodnevnog života</i>	141
<i>Brad S. Gregory</i>	
Totalna historija i mikrohistorija: francuske i talijanske paradigme	153
<i>David A. Bell</i>	
Mikrohistorija i postmoderni izazov	167
<i>Richard D. Brown</i>	
Promišljanje mikrohistorije: komentar	183
<i>Naomi R. Lamoreaux</i>	
Poredak historijskog vremena: <i>longue durée</i> i mikrohistorija	189
<i>Dale Tomich</i>	
Historija kao eksperiment: mikrohistorija i okolišna historija	199
<i>Ruth W. Sandwell</i>	

Mikrohistorija i historije svakodnevnog života	215
<i>John Brewer</i>	
<i>Microstoria</i>	237
<i>Jacques Revel</i>	
Dugi pohod mikrohistorije. Od politike do estetike?	241
<i>Maurizio Gribaudi</i>	
Ima li budućnosti za talijansku mikrohistoriju u doba globalne historije?	253
<i>Francesca Trivellato</i>	
Egodokumenti, biografije i mikrohistorija u perspektivi. Ljubavna priča?	281
<i>Sandro Guzzi-Heeb</i>	
Obrat ka globalnom? Mikrohistorija u dogradnji	299
<i>Hans Medick</i>	
Krhke granice?	311
<i>Giovanni Levi</i>	
Svijet u očima mikrohistoričara	323
<i>John-Paul Ghobrial</i>	
MIKROHISTORIJSKI POJMOVNIK	341
SELEKTIVNA BIBLIOGRAFIJA	351
BILJEŠKE O AUTORIMA	355
BILJEŠKE O INICIJALNIM PREVODITELJIMA	360
BILJEŠKE O PRIREĐIVAČIMA/UREDNICIMA	361
IMENSKO KAZALO	363

Bilješke o autorima izabranih članaka

David A. Bell (1961.), američki povjesničar i sveučilišni profesor na *Princetonu*. Preddiplomski studij povijesti završio je na *Harvardu*, a diplomirao je i doktorirao na *Princetonu*. Kao predavač radio je na *Yaleu* i Sveučilištu *Johns Hopkins*. Do sada je objavio, pored ostalih, sljedeće knjige: *Lawyers and Citizens: The Making of a Political Elite in Old Regime France* (1994.), *The Cult of the Nation in France* (2001.), *The First Total War: Napoleon's Europe and the Birth of Warfare As We Know It* (2007.), *Napoleon: A Concise Biography* (2015.), *Shadows of Revolution: Reflections on France, Past and Present* (2016.) i *The West: A New History* (2018.), *Men on Horseback: Charisma and Power in the Age of Revolutions* (2020.).

Izvornik uvrštenog članka objavljen je 2002. pod naslovom „Total History and Micro-history: The French and Italian Paradigm“.

John Brewer (1947.), britanski povjesničar. Doktorirao je na *Cambridgeu* 1973. disertacijom *Political Argument and Propaganda in England, 1760-1770*. Od 2001. zaposlen je kao predavač na Odsjeku za humanističke i društvene znanosti *California Institute of Technology* u Pasadeni (SAD). Brewerovi istraživački interesi široki su i odnose se na britansku historiju i književnost, historiju konzumerizma, europsku kulturnu historiju, historiju društvenih znanosti itd. Među Brewerovim knjigama izdajamo: *Party Ideology and Popular Politics at the Accession of George III* (1976.), *The Common People and Politics, 1750-1800: Popular Political Participation Depicted in Cartoon and Caricature* (1986.), *The Sinews of Power: War, Money and the English State, 1688-1783* (1989.), *The Pleasures of the Imagination: English Culture in the Eighteenth Century* (2000.), *A Sentimental Murder. Love and Madness in the Eighteenth Century* (2004.), *The American Leonardo: A Tale of Obsession, Art and Money* (2009.). Izvornik uvrštenog članka objavljen je 2010. pod naslovom „Microhistory and the Histories of Everyday Life“.

Peter Burke (1937.), britanski povjesničar i sveučilišni profesor na *Cambridgeu*. Jedan je od najpoznatijih teoretičara suvremene historiografije. Objavio je i uredio niz naslova, a kao najznačajnije knjige možemo izdvojiti: *Popular Culture in Early Modern Europe* (1978.), *New Perspectives on Historical Writing* (1991.), *History and Social Theory* (1992.), *What is Cultural History?* (2004.) i dr. Njegovi su radovi prevedeni i na hrvatski jezik, poput naslova: *Junaci, nitkovi i lude: narodna kultura predindustrijske Evrope* (1991.), *Očevid: upotreba slike kao povijesnog dokaza* (2003.) i *Što je kulturalna povijest?* (2006.).

Izvornik uvrštenog članka objavljen je 1991. pod naslovom „Overture: the New History, its Past and its Future“.

Richard D. Brown (1939.), američki povjesničar i profesor na Sveučilištu *Connecticut*. Brownovi istraživački interesi usmjereni su na američke kolonije, revolucionarni rat za neovisnost te predindustrijsko američko društvo i kulturu. Doktorat je stekao na *Harvardu*, a kao predavač svojevremeno je radio i u Francuskoj. Njegova bibliografija sadrži naslove poput: *Modernization: The Transformation of American Life, 1600-1865* (1976.), *The Strength of a People: The Idea of an Informed Citizenry in America, 1650-1870* (1997.), *Massachusetts: A Concise History* (2000.), *The Hanging of Ephraim Wheeler: A Story of Rape, Incest, and Justice in Early America* (2003.), *Taming Lust: Crimes Against Nature in the Early Republic* (2014.). Izvornik uvrštenog članka objavljen je 2003. pod naslovom „Microhistory and the Post-Modern Challenge“.

John-Paul A. Ghobrial (1980.), američki povjesničar i predavač na *Oxfordu*. Specijalizirao se za historiju Europe i Bliskog istoka u ranom novom vijeku. Njegova prva knjiga *The Whispers of Cities* (2013.) istražuje modalitete protoka obavijesti među gradovima poput Londona, Pariza i Istanbula tijekom 17. stoljeća. Drugo područje njegova akademskog interesa predstavlja historija ranog kršćanstva, odnosno kršćanskih zajednica na području Osmanskog Carstva. Izvornik uvrštenog članka objavljen je 2019. pod naslovom „Seeing the World Like a Microhistorian“.

Carlo Ginzburg (1939.), talijanski povjesničar i jedan od utemeljitelja mikrohistorije. Najpoznatiji je po svojoj knjizi *Il formaggio e i vermi* (1976.), prevedenoj i na hrvatski jezik (*Sir i crvi*, 1989.). Godine 1979. zatražio je od pape Ivana Pavla II. otvaranje arhiva Inkvizicije za istraživačke potrebe. Predavao je na sveučilištima u Bologni, Los Angelesu i Pisi. Njegovi akademski interesi kreću se od talijanske renesanse do moderne europske historije, pri čemu vrijedi istaknuti i Ginzburgove doprinose historiji umjetnosti, književnoj kritici i teoriji historiografije. Autor je i sljedećih naslova: *I Benandanti* (1966.), *Indagini su Piero. Il Battesimo, il ciclo di Arezzo, la Flagellazione di Urbino* (1982.), *Storia notturna. Una decifrazione del sabba* (1989.), *Occhiacci di legno. Nove riflessioni sulla distanza* (1998.), *Il filo e le tracce. Vero falso finto* (2006.). Izvornici uvrštenih članaka objavljeni su pod naslovima „Il nome e il come: scambio ineguale e mercato storiografico“ (1979.) i „Microstoria: due o tre cose che so di lei“ (1994.).

Brad S. Gregory (1963.), američki povjesničar, profesor na Sveučilištu *Notre Dame* u Indiani. Specijalizirao se za ranovjekovnu europsku historiju, prije svega za kršćanstvo u 16. i 17. stoljeću. Uz metodologiju historijske znanosti, bavi se i istraživanjem dugotrajnih ideoloških te institucionalnih posljedica reformacije na oblikovanje Zapada. Autor je knjige *The Unintended Reformation: How a Religious Revolution Secularized Society* (2012.). Izvornik uvrštenog članka objavljen je 1995. pod naslovom „Is Small Beautiful? Microhistory and the History of Everyday Life“.

Edoardo Grendi (1932. – 1999.), talijanski povjesničar, profesor na Sveučilištu u Genovi. Bio je suradnik i član uredništva utjecajnog mikrohistorijskog časopisa *Quaderni storici*. Smatra se jednim od utemeljitelja mikrohistorijske metode, a ostat će upamćen i kao tvorac sintagme „normalni izuzetak“ (*eccezionale normale*). Pisao je o historiji Genove i Engleske te o ekonomskoj antropologiji. Objavio je više knjiga poput: *La Repubblica dei genovesi* (1987.), *Lettere orbe* (1989.), *Il Cervo e la repubblica: il modello ligure di antico regime* (1993.) itd.

Izvornik uvrštenog članka objavljen je 1972. pod naslovom „Micro-analisi e storia sociale“.

Maurizio Gribaudi (1951.), talijanski povjesničar i profesor na *École des hautes études en sciences sociales* u Parizu. Njegovi se mikrohistorijski istraživački interesi odnose na analizu društvenih mreža i kulturnih praksi. Gribauidijeva se prva knjiga, *Mondo operaio e mito operaio: spazi e percorsi sociali a Torino nel primo Novecento* (1987.), bavi radničkom klasom industrijskog Torina početkom 20. stoljeća.

Izvornik uvrštenog članka objavljen je 2011. pod naslovom „La lunga marcia della microstoria. Dalla politica all'estetica?“.

Sandro Guzzi-Heeb (1960.), švicarski povjesničar, trenutno zaposlen na Odsjeku za povijest na sveučilištima u Lausanni i Bernu. Bavi se istraživanjem historije obitelji, poljoprivrede te društvenih pokreta između 17. i 19. stoljeća. Od knjiga koje je objavio možemo izdvojiti: *Ein industriefeindliches Volk? Fabriken und Arbeiter in den Walliser Bergen* (2006.), *Passions alpines: Sexualité et pouvoirs dans les montagnes suisses (1700-1900)* (2014.) i dr.

Izvornik uvrštenog članka objavljen je 2016. pod naslovom „Egodocuments, biographie et microhistoire en perspective. Une histoire d'amour?“.

Eric Hobsbawm (1917. – 2012.), britanski povjesničar, jedan od najvećih povjesničara suvremenog doba. Do umirovljenja predavao je na *Birkbeck College* Sveučilišta u Londonu, a od tada na *New School for Social Research* u New Yorku. Kao Hobsbawmova najznačajnija historiografska djela, prevedena na brojne jezike, možemo istaknuti: *The Age of Revolution: Europe 1789–1848* (1962.), *The Age of Capital: 1848–1875* (1975.), *The Age of Empire: 1875–1914* (1987.) te *The Age of Extremes* (1994.). Izvornik uvrštenog članka objavljen je 1988. pod naslovom „On History from Below“.

Naomi R. Lamoreaux (1950.), američka povjesničarka i profesorica na Sveučilištu Yale. Bavi se ekonomskom historijom. Osim više stručnih članaka, do sada je objavila knjige *The Great Merger Movement in American Business, 1895-1904* (1988.), *Insider Lending: Banks, Personal Connections, and Economic Development in Industrial New England* (1996.), *The Battle over Patents. History and Politics of Innovation* (2021.) i dr. Izvornik uvrštenog članka objavljen je 2006. pod naslovom „Rethinking Microhistory: A Comment“.

Giovanni Levi (1939.), talijanski povjesničar, profesor na Sveučilištu u Veneciji. Jedan je od utemeljitelja mikrohistorijskog pristupa. Autor je brojnih članaka koji problema-

tiziraju širok spektar pitanja (historija obitelji, demografija i agrikultura u Pijemontu tijekom 17. i 18. stoljeća itd.). Naročito se bavi ekonomskim sustavima i društvenim mrežama između 17. i 18. stoljeća. Kao njegove najvažnije knjige mogu se izdvojiti *Centro e periferia di uno stato assoluto* (1985.) i *L'eredità immateriale. Carriera di un esorcista nel Piemonte del seicento* (1985.). Bio je dugogodišnji urednik časopisa *Quaderni storici*, kao i urednik serijala *Microstorie*.

Izvornici uvrštenih članaka objavljeni su pod naslovima „On Microhistory“ (1991.) i „Frail Frontiers“ (2019.).

Hans Medick (1939.), njemački povjesničar. Uz Alfa Lüdtkea, tijekom 1980-ih isprofilirao se kao jedan od najistaknutijih aktera povijesti svakodnevnice (*Alltagsgeschichte*). Radio je na *Max-Planck-Institut für Geschichte* u Göttingenu, a predavao je i na nekoliko sveučilišta (Sveučilište *Johns Hopkins*, Sveučilište u Göttingenu, Sveučilište u Erfurtu itd.). Objavio je niz radova iz kulturne, intelektualne, ekonomske i socijalne historije Njemačke i Europe u ranome novom vijeku. Specijalizirao se za historijsku antropologiju. Godine 1993. bio je jedan od suosnivača časopisa *Historische Anthropologie. Kultur-Gesellschaft-Alltag*. Autor je brojnih knjiga poput: *Naturzustand und Naturgeschichte der Bürgerlichen Gesellschaft. Ursprünge der bürgerlichen Sozialtheorie als Geschichtsphilosophie und Sozialwissenschaft bei Samuel Pufendorf, John Locke and Adam Smith* (1973.), *Weben und Überleben in Laichingen 1650-1900. Lokalgeschichte als Allgemeine Geschichte* (1996.), *Experiencing the Thirty Years War: A Brief History with Documents* (2013.), *Der Dreißigjährige Krieg – Zeugnisse vom Leben mit Gewalt* (2018.) itd. Autor je niza mikrohistorijskih tekstova, kao što su „Mikro-Historie als Historikererfahrung und als Geschichtsarbeit“ (1999.), „Quo vadis Historische Anthropologie? Geschichtsforschung zwischen Historischer Kulturwissenschaft und Mikro-Historie“ (2001.) i dr.

Izvornik uvrštenog članka objavljen je 2016. pod naslovom „Turning Global? Microhistory in Extension“.

Carlo Poni (1927. – 2018.), talijanski ekonomski povjesničar. Od 1968. do 2002. držao je predavanja na sveučilištu u Bologni iz ekonomske historije. Bavio se istraživanjima industrijske povijesti, a osobito manufakturnom proizvodnjom svile. Držao je predavanja u Firenci, na *St. Antony's College* Sveučilišta u Oxfordu, *Maison des sciences de l'homme* u Parizu, *Clare Hallu* Sveučilišta u Cambridgeu, *Institute of Advanced Study* na Princetonu, *Wissenschaftskolleg* u Berlinu, *École des Hautes Études en Sciences Sociales*. Među ostalim naslovima, objavio je sljedeće knjige: *Un processo secolare di deindustrializzazione: Bologna dal 16° al 18° secolo* (1978.), *Fossi e cavedagne benedicon le campagne. Studi di storia rurale* (1982.). U suradnji s Carlom Ginzburgom, na znanstvenoj konferenciji u Rimu u siječnju 1979. predstavio je mikrohistorijski program i metodu. Bio je suradnik časopisa *Quaderni storici*.

Izvornik uvrštenog članka objavljen je 1979. pod naslovom „Il nome e il come: scambio ineguale e mercato storiografico“.

Jacques Revel (1942.), francuski povjesničar i profesor na brojnim sveučilištima (Pariz, New York itd.). Specijalizirao se za proučavanje historiografije, kao i za teme iz

socijalne te kulturne historije rane moderne i moderne Europe. Jedan je od počasnih članova uredništva časopisa *Annales*. Godine 1989. s Arlette Farge objavio je knjigu *The Vanishing Children of Paris: Rumor and Politics before the French Revolution*. Prvi uvršteni članak, „Microanalysis and the Construction of the Social“, objavljen je na francuskom i više drugih jezika u svijetu od 1994. godine nadalje, a „Microstoria“ 2010. godine.

Ruth Sandwell, kanadska povjesničarka i profesorica na Sveučilištu u Torontu. Autorica je niza članaka koji se bave poviješću ruralnih zajednica i svakodnevnog života u Kanadi u 19. i 20. stoljeću. Autorica je knjige *Canada's Rural Majority, 1870–1940: Households, Environments, Economies* (2016.).

Izvornik uvrštenog članka objavljen je 2008. pod naslovom „History as Experiment. Microhistory and Environmental History“.

Dale Tomich (1946.), američki povjesničar, profesor na Sveučilištu *Binghamton*. Tomichevi istraživački interesi odnose se na komparativnu historiju ropstva u Brazilu, Kubi i SAD-u tijekom 19. stoljeća spram procesa industrijalizacije svjetske ekonomije. Objavio je knjigu *Through the Prism of Slavery: Labor, Capital, and World Economy* (2004.).

Izvornik uvrštenog članka objavljen je 2008. pod naslovom „The Order of Historical Time: The *Longue Durée* and Micro-History“.

Francesca Trivellato (1970.), talijanska povjesničarka i profesorica na Sveučilištu *Yale*. Bavi se kulturnom, ekonomskom i socijalnom historijom Italije te mediteranskog dijela Europe u ranome novom vijeku. Autorica je knjiga *The Familiarity of Strangers: The Sephardic Diaspora, Livorno, and Cross-Cultural Trade in the Early Modern Period* (2009.) te *The Promise and Peril of Credit: What a Forgotten Legend about Jews and Finance Tells Us about the Making of European Commercial Society* (2019.). Njezin opus obuhvaća i studiju o venecijanskoj proizvodnji stakla (*Fondamenta dei Vetrai: Lavoro, tecnologia e mercato a Venezia tra Sei e Settecento*, 2000.), kao i više radova posvećenih gildama, trgovačkim mrežama te židovskoj trgovačkoj djelatnosti.

Izvornik uvrštenog članka objavljen je 2011. pod naslovom „Is There a Future for Italian Microhistory in the Age of Global History?“.